

Rendalen kommune

REVISJON AV REGULERING AV SAVALEN, FUNDINMAGASINET MV. OG FOR DELVIS OVERFØRING AV GLOMMA TIL RENDALEN HØRINGSUTTALELSE FRA RENDALEN KOMMUNE

Arkiv: S11
Arkivsaksnr.: 19/170

Saksbehandler:
Øyvind Fredriksson

Saken skal behandles i: Kommunestyret

Vedlegg:

- REVISJONSDOKUMENT FOR REGULERING AV SAVALEN, FUNDINMAGASINET MV. OG FOR DELVIS OVERFØRING AV GLOMMA TIL RENDALEN , datert 17.01.2019
- HØRINGSUTTALELSE FRA RENDALEN KOMMUNE TIL REVISJONEN AV RENDALSOVERFØRINGEN LUND OG CO, datert 24.05.2019
- FISKEFAGLIG VURDERING I FORBINDELSE MED REVISJON AV KONSESJONSVILKÅR FOR RENDALEN KRAFTVERK JON MUSETH - NINA, datert 24.05.2019

Bakgrunn for saken:

Rendalen kommune sendte følgende vedtak ved høring av økt overføring fra Glomma til Nordre Rena med 5 m³/s i 2013:

1. Rendalen kommune, kommunestyret, er etter en helhetsvurdering svært negative til omsøkte tiltak og mener det må på plass en rekke tiltak før man kan tillate økt overføring til 60 m³/s.
2. Rendalen kommune vil i denne anledning fremme revisjons sak av konsesjon gitt i 1966 jf. retningslinjer til OED og krav 13. I denne revisjonen bes det om å innføre minstevannføring på vinteren i Glomma jf. krav 1, samt at andre problemstillinger diskutert i denne høringen vurderes.
3. De negative virkninger for matproduksjon, kulturlandskap og ferdsel langs Lomnessjøen må utredes bedre.
4. Minstevannføringsmengde i Glomma i tidsrommet fra minstevannføringsperiodens slutt til 1. september settes til 45 m³/s jf. krav 3.
5. I manøvreringsreglementet skal senkning og økning av vannstanden ikke gå raskere enn 10 – 15 cm i timen jf. krav 2. Bruk av magasinkapasiteten på Høyeggmagasinet til å variere mellom 55- og 60m³/s gjennom døgnet skal unngås jf. krav 7.
6. Det er svært manglende utredning i forhold til påvirkningen tiltaket vil ha på landbruket. Kommunestyret krever en mer omfattende utredning på dette punktet som også vurderer den totale påvirkningen landbruket har hatt siden overføringen startet jf. krav 5.
7. Rendalen kommune, kommunestyret, trekker søknaden om konsesjon for senkning av vannstanden i Lomnessjøen med forutsetning at utfordringene knyttet til vannstanden i sjøen løses ved behandling av GLBs konsesjonssøknad om økt vannføring fra Glomma.

Rendalen kommune

8. Før en eventuell økning fra 55 til 60 m³/s kan finne sted har kommunestyret følgende vilkår:
- a. Tiltak som senker vannstanden i Lomnessjøen slik at midlere vannstand ikke overstiger midlere vannstand slik den var før overføring av Glommavann. Eksakt kotehøyde som skal brukes bestemmes etter at alle utredninger er gjort, men må i alle tilfeller ikke settes høyere enn 254,99 moh., samt utføre tiltak som fører til at all dyrka mark/landbruksarealer langs vassdraget (sjøen) ikke oversvømmes og kan benyttes på samme måte som før Rendalsoverføringen jr. krav 5.
 - b. Utføre erosjonstiltak/forbygninger på utsatte punkter på strekningen i Rena, og vedlikehold/forsterkning av eksisterende jf. krav 8.
 - c. Fjerning av sandøy i utløpet til Lomnessjøen jf. krav 8.
 - d. Fiskebiologiske tiltak jf. krav 4, 6, 9, 10, 11 og 12:
 - i. Bidra økonomisk til et intensivt tynningsfiske av sik i Storsjøen over flere år.
 - ii. Kunnskapsgrunnlaget for fiskesamfunnet og rekruttering i Glomma nedstrøms Høyegga er for dårlig jf. naturmangfoldlovens § 8 og bør utredes ytterligere.
 - iii. Etablere fisketeller i Mistra og Nordre Rena for å registrere gytevandrende storørret.
 - iv. Utrede muligheten for å skape skjuleplasser for ungfisk i Nordre Rena.
 - v. Utrede avbøtende tiltak for fiskesamfunnet mellom Høyegga og Fossum bru.
 - vi. Sterkt forbedre fiskepassasjene i Renavassdraget.
 - vii. Gjennomføre fiskebiologiske undersøkelser i hele vassdragssystemet for å klarlegge forvaltningstiltak i sammenheng, samt avsette ressurser til framtidige biologiske tiltak.
 - viii. Bidra økonomisk til utsetting av settefisk fra Rendalen settefiskanlegg i henhold til fiskebiologiske anbefalinger.

Kommunen fremmet i dette vedtaket krav om revisjon av Rendalsoverføringen. I tillegg til dette ble det gitt innspill på en rekke faglige områder man mente var relevant for økningen av vannføringen. Noen av innspillene ble tatt til følge, mens andre ble henvist til revisjonen som behandles nå.

Vedlagt ligger revisjonsdokumentet som er utarbeidet av regulanten Glommen og Laagens Brukseierforening (GLB). Dette dokumentet er sendt på høring fra NVE med utsatt frist – 1. juni. Revisjonssaken ligger også digitalt på NVEs hjemmeside.

Kommunen tok kontakt med andre interessegrupper i kommunen som uttalte seg ved forrige høring i 2013. Dette var Storsjøen Fiskeforening, Håvfiske, Vestkjølen og Østkjølen Viltstellområder, grunneiersammenslutning. Disse har vært med i prosessen fram til kommunestyrets behandling. Kommunen mener vi står sterkere med en felles uttalelse noe

Rendalen kommune

de andre også var enige i. Kommunen har forsøkt å få med Nordre Rena Lotteierlag uten å få tilbakemelding.

Kommunen engasjerte advokatfirmaet Lund og Co (som i 2013) for å få juridisk bistand med høringsuttalelsen. Det er inngått formell avtale og GLB har i henhold til reglement godtatt å koste denne utgiften kommunen har.

Kommunen sendte Lund og Co alle relevante dokumenter fra høringsrunden i 2013 som ble et utgangspunkt for videre arbeid. Man sendte også over uttalelsene fra de andre interesseorganisasjonene. Kommunen har hatt 2 arbeidsmøter med Lund og Co og diskutert argumenter, dokumentasjon, faglig bistand etc. De andre interesseorganisasjonene er holdt løpende orientert på e-post.

Jon Museth i NINA ble engasjert til å komme med et fiskefaglig notat som legger grunnlaget for dette temaet i høringen. Jon er meget godt kjent med vassdragene i kommunen og har stor kompetanse på dette fagområdet. Notatet ligger vedlagt.

Lund og Co sendte over utkast til høringsuttalelse den 21. mai. Dette dokumentet ble distribuert ut til de berørte interesseorganisasjonene. Det kom tilbakemelding fra Håvfiske, med flere tilhengere om følgende:

- Når det gjelder fiske på strekningen fra Lomnessjøen og ned til Storsjøen bør det kunne gjøres tiltak som gir fisk mulighet for skjul og hvile, dette vil igjen gjøre fiskeopplevelsen bedre. Disse habitatsforbedringene må regulanten pålegges å utrede og gjennomføre.
- Nedenfor Åkrestrømmen bru er det i forbindelse med håvfiske og vanlig stangfiske, vanskelig å ta seg trygt frem. Her ble det gjort et mindre tiltak for en del år siden som gjorde forholdene noe bedre, men dette var ikke nok og dette må utvides til en sammenhengende sti. Hele elvestrekningen fra Lomnessjøen og ned til Storsjøen er lett tilgjengelig for fiskere og tiltak her må prioriteres i denne revisjonen av Rendalsvassdraget.

Det vil ikke være tid til å innarbeide dette i høringsbrevet fra Lund og Co. Dette tas derfor inn som egne punkter i kommunestyrets vedtak.

Rådmannens vurdering:

Lund og Co har på vegne av Rendalen kommune og andre interesseorganisasjoner utarbeidet et høringsdokument som tok utgangspunkt i innspill til høringen i 2013. Dette høringsdokumentet tar opp de utfordringene kommunen har pekt på innen ferskvannsbiologi, landbruk, friluftsliv og erosjon/sikring på en konkret og kortfattet måte. Dokumentet synliggjør utfordringene landbruket har langs vassdraget og knytter dette opp mot allmenn- og lokal samfunnsinteresse. Det samme gjelder erosjonsskader og sikring av etablerte anlegg. Disse punktene er også av lokal samfunnsinteresse.

Vedlegget til Jon Museth beskriver utfordringene for fiskesamfunnet på en god og helhetlig måte samtidig som det pekes på kunnskapsmangelen.

Rendalen kommune

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Rendalen kommune, Kommunestyret, vedtar vedlagte høringsuttalelse fra advokatfirmaet Lund og Co i revisjonssaken av regulering av Savalen, Unndalen (Fundinmagasinet) mv. og for delvis overføring av Glomma til Rendalen, Hedmark.
2. Følgende momenter trekkes fram fra høringsbrevet:
 - a. De negative virkninger for matproduksjon, kulturlandskap og ferdsel langs Lomnessjøen må utredes bedre.
 - b. Utredningen av den totale påvirkningen på landbruket er mangelfull og må bedres.
 - c. Vannstanden i Lomnessjøen må senkes slik at midlere vannstand ikke overstiger midlere vannstand før overføringen begynte. Den kan ikke overstige 254,99 moh.
 - d. Regulanten må utføre erosjonssikringer/forbygninger i Nordre Rena og vedlikehold/forsterke eksisterende sikringer.
 - e. Sandøya i utløpet til Lomnessjøen må fjernes.
 - f. Kunnskapsgrunnlaget for fiskesamfunnet og rekrutteringen i Glomma nedstrøms Høyegga er for dårlig jf. naturmangfoldlovens § 8 og bør utredes ytterligere.
 - g. Det må etableres fisketeller i Mistra og Nordre Rena for å registrere gytevandrende storørret.
 - h. Utrede muligheten for å skape skjuleplasser for ungfisk i Nordre Rena.
 - i. Utrede avbøtende tiltak for fiskesamfunnet mellom Høyegga og Fossum bru.
 - j. Sterkt forbedre Fiskepassasjene i Renavassdraget.
 - k. Gjennomføre fiskebiologiske undersøkelser i hele vassdraget for å klarlegge forvaltningstiltak i sammenheng, samt sette av ressurser til framtidige biologiske tiltak.
3. I tillegg har kommunestyret følgende momenter:
 - a. På vassdragsstrekningen Lomnessjøen – Storsjøen må regulanten, i likhet med Nordre Rena, gjennomføre habitatforbedrende tiltak for å sikre skjul og oppvekstplasser for ungfisk for derigjennom sikre god rekruttering og godt fiske.
 - b. Det må utføres tiltak langs vassdragsstrekningen Lomnessjøen – Storsjøen for å sikre bedre og tryggere adkomst til vassdraget for fiskere og andre brukere.

Behandling i kommunestyret 29.05.2019:

Rendalen kommunestyret satte fram følgende forslag: Som rådmannen med følgende nytt punkt 3c: *Økt vannoverføring gir økt tåke i bygda. Ulempene dette medfører bes om at kompenseres.*

Vedtak i kommunestyret 29.05.2019:

1. Rendalen kommune, Kommunestyret, vedtar vedlagte høringsuttalelse fra advokatfirmaet Lund og Co i revisjonssaken av regulering av Savalen, Unndalen (Fundinmagasinet) mv. og for delvis overføring av Glomma til Rendalen, Hedmark.
2. Følgende momenter trekkes fram fra høringsbrevet:

Rendalen kommune

- a. *De negativ virkninger for matproduksjon, kulturlandskap og ferdsel langs Lomnessjøen må utredes bedre.*
 - b. *Utredningen av den totale påvirkningen på landbruket er mangelfull og må bedres.*
 - c. *Vannstanden i Lomnessjøen må senkes slik at midlere vannstand ikke overstiger midlere vannstand før overforingen begynte. Den kan ikke overstige 254,99 moh.*
 - d. *Regulanten må utføre erosjonssikringer/forbygninger i Nordre Rena og vedlikehold/forsterke eksisterende sikringer.*
 - e. *Sandøya i utløpet til Lomnessjøen må fjernes.*
 - f. *Kunnskapsgrunnlaget for fiskesamfunnet og rekrutteringen i Glomma nedstrøms Høyegga er for dårlig jf. naturmangfoldlovens § 8 og bør utredes ytterligere.*
 - g. *Det må etableres fisketeller i Mistra og Nordre Rena for å registrere gytevandrende storørret.*
 - h. *Utrede muligheten for å skape skjuleplasser for ungfisk i Nordre Rena.*
 - i. *Utrede avbøtende tiltak for fiskesamfunnet mellom Høyegga og Fossum bru.*
 - j. *Sterkt forbedre Fiskepassasjene i Renavassdraget.*
 - k. *Gjennomføre fiskebiologiske undersøkelser i hele vassdraget for å klarlegge forvaltningstiltak i sammenheng, samt sette av ressurser til framtidige biologiske tiltak.*
3. *I tillegg har kommunestyret følgende momenter:*
- a. *På vassdragsstrekningen Lomnessjøen – Storsjøen må regulanten, i likhet med Nordre Rena, gjennomføre habitatforbedrende tiltak for å sikre skjul og oppvekstplasser for ungfisk for derigjennom sikre god rekrutering og godt fiske.*
 - b. *Det må utføres tiltak langs vassdragsstrekningen Lomnessjøen – Storsjøen for å sikre bedre og tryggere adkomst til vassdraget for fiskere og andre brukere.*
 - c. *Økt vannoverføring gir økt tåke i bygda. Ulempene dette medfører bes om at kompenseres.*